

POSTANOWIENIE

20 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 20 października 2023 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku A. C. i J. S.

z udziałem D. C.

o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym bez zgody osoby chorej psychicznie na wniosek (art. 29 ustawy),

na skutek skargi kasacyjnej A. C.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie

z 24 listopada 2022 r., X RCa 113/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje i poleca wypłacić adw. J. P. przez Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Szczecinie kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych, w tym VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.**

UZASADNIENIE

A. C. – wnioskodawca w sprawie o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym bez zgody osoby chorej psychicznie – małżonki D. C. wywiódł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie z 24 listopada 2022 r., oddalającego wniosek.

Skarżący uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania jej oczywistą zasadnością, wynikającą z zaniechania kompleksowego i pełnego wyjaśnienia sprawy przez Sądy *meriti* oraz interesem publicznym, którego występowaniem charakteryzują się sprawy o ubezwłasnowolnienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Tak uzasadniony wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mógł odnieść oczekiwanego skutku. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Skarżący powinien uzasadnić tę oczywistość, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia. (zob. np. postanowienia SN z 11 stycznia 2022 r., II USK 384/21; z 22 grudnia 2021 r., II CSK 390/21; z 31 maja 2021 r., III CSK 152/20; z 13 maja 2021, III USK 103/21 oraz z 9 marca 2021 r., IV CSK 412/20).

Argumentacja skarżącego nie jest wystarczająca do przyjęcia skargi do rozpoznania. Wywód ma zbyt ogólny charakter, nie wskazano, jakie konkretnie przepisy prawa zostały – zdaniem wnioskodawcy – naruszone przez Sąd odwoławczy, ani też na czym polegał wpływ domniemanego naruszenia na wydanie w oczywisty sposób nieprawidłowego orzeczenia. Skarżący próbował odnieść się do istotnego elementu interesu publicznego, nie wyjaśnił jednak, na czym ten interes polega w niniejszej sprawie, ani w jaki sposób Sąd odwoławczy zaniechał jego uwzględnienia.

Jak sam skarżący zauważył w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, wniosek o przyjęcie osoby chorej psychicznie do szpitala psychiatrycznego bez jej zgody ma pewne elementy wspólne z wnioskiem o ubezwłasnowolnienie, ponieważ jego uwzględnienie w istotny sposób wpływa na sferę wolności osobistej objętej wnioskiem osoby. Z tej właśnie przyczyny konieczne jest ściśle wykładanie przepisów ustawy o ochronie zdrowia psychicznego i przestrzeganie bezwzględnego wymogu, by rozstrzygnięcie wydane na jej podstawie było celowe z punktu widzenia dobra i interesu osoby, której dotyczy (zob. np. postanowienie SN z 13.04.2023 r., II CSKP 8/23).

Dlatego przesłankę „znacznego pogorszenia się stanu zdrowia” osoby objętej wnioskiem należy rozumieć poprzez pryzmat art. 24 ust. 1 u.o.z.p., zgodnie z którym przyjęciu do szpitala psychiatrycznego bez wymaganej zgody podlega osoba, której dotychczasowe zachowanie wskazuje na to, że z powodu zaburzeń psychicznych zagraża bezpośrednio swojemu życiu albo życiu lub zdrowiu innych osób. Znaczne pogorszenie się stanu osoby objętej wnioskiem musiałoby zatem w rozsądnie przyjętej perspektywie zagrażać wystąpieniem takiego właśnie stanu. Z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego wynika natomiast, że uczestniczka postępowania bez większych problemów dba o zaspokojenie własnych potrzeb, podejmuje pracę zawodową, porozumiewa się w sposób logiczny i zrozumiały dla otoczenia. Nie tylko zatem nie stwarza ani nie zagraża stworzeniem zagrożenia własnego lub cudzego zdrowia i życia, ale także nie spełnia alternatywnej przesłanki z art. 29 ust. 1 pkt 2 u.o.z.p., czyli braku zdolności do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.

Ponadto, umieszczenie osoby w szpitalu psychiatrycznym bez jej zgody nie jest prawnym instrumentem służącym ochronie dobra małoletniego związanego z potrzebą sprawowania nad nim należytej pieczy. Do takich instrumentów należą natomiast np. art. 93 § 2 k.r.o. (ograniczenie, zawieszenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej), art. 210 § 1 k.k. (porzucenie małoletniego).

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej uczestniczce postępowania z urzędu orzekł zaś na

podstawie § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 27 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie.

AD

[a!]